

Gäller för: VE Psykiatri

Giltig från: 2026-05-22

Innehållsansvar: Mattias Adielsson, (matad), Sektionsledare

Giltig till: 2028-05-19

Granskad av: Agata Paciorkiewicz-Piechalak, (agapa1), Överläkare

Godkänd av: Sara Ekström, (sarek4), Verksamhetschef

Hot och våld i öppenvård - Psykiatri

Revideringar i denna version

Förlängd giltighet.

Byte av innehållsansvarig

Bakgrund, syfte, mål och arbetsbeskrivning

För att i möjligaste mån undvika hotfulla situationer på mottagningen är det viktigt att förebygga och förbereda så mycket som möjligt. Tyvärr kan vi inte förebygga allt och då behöver alla vara trygga med och veta vad som gäller och hur vi ska agera.

Allmänna åtgärder i förebyggande syfte:

- Mottagningen är utrustad med larm.
- Mottagningen är alltid låst.
- Ingen patient vistas ensam på mottagningen, vi följer alltid patienten både in och ut samt ser till att dörren går igen.
- Ensamarbete med patient utanför ordinarie arbetstid är inte tillåtet.

Inför besök av potentiellt hotfull/farlig patient:

I så god tid som möjligt:

- Beställ närvaro av väktare, detta görs hos Trygghetscentralen. Be att väktarna kommer ca 15 minuter innan besöket och hänvisa dem till ett rum i närheten. De behöver inte vara synliga för patienten men finnas ifall det skulle behövas.
- Boka in kollega att vara med vid besöket. Träffa aldrig patienten ensam. Företrädesvis fråga mobila teamet om någon av dem kan vara med.

- Meddela enhetschef att patienten kommer och när.

Dagen innan eller senast morgonen samma dag:

- Meddela sekreterarna så att de vet när patienten väntas komma.
- Be sekreterare att mejla ut till resterande personal på mottagning att en potentiellt hotfull patient väntas på besök, datum och tid, samt vilket rum besöket kommer ske i (så att man hittar lätt om larmet går).
- Kontrollera extra vart larmet sitter i rummet och planera för hur ni sitter och placerar er i aktuellt rum. Se över lokalen i stort t.ex. saxar och pennor på skrivbordet.

Åtgärder vid hot och våldssituationer:

När ska lokalt larm användas?

- I akut nödläge t.ex. när patient är verbalt högljudd och fysiskt stökig.
- Om du uppfattar patienten som hotfull.
- Om patienten vägrar lämna rummet eller enheten trots din uppmaning.

Gå på din magkänsla!!

När ska polis kontaktas?

Icke verbala hot (larma polis direkt via larm eller 112)

- Vapenhot.
- Måttar slag mot någon.
- Spark mot döda ting.

Verbala Hot (kontakt med polis för anmälan)

- Dödshot.
- Hot om misshandel.
- Bombhot.

Agerande vid larm:

- Läs av larmpanelen för att lokalisera larmet. Alla på mottagningen går dit det larmas.
- Fånga patientens uppmärksamhet och försök avleda från eventuell våldshandling.

- Tala lugnt men bestämt med patienten.
- Försök få klarhet i vad patienten vill.
- I nödfall, använd så mycket fysiskt våld som behövs för att undsätta den nödställda (ej mer än vad nöden kräver).
- Freda dig själv.
- Vid behov larma polis. Om direktlarm till polis inte finns, tala om vad som har hänt, var det skett, vem som möter upp och hur de ska ta sig in på mottagningen.
- När situationen är under kontroll återställ larm (på vissa enheter sköts det av väktare).

Åtgärder efter en hot- och våldssituation:

- Se till att eventuella skador på kollega/medarbetare får snabb bedömning och behandling av medicinsk personal.
- Ta hand om de som drabbats, ge stöd och ställ upp för samtal.
- Samla de medarbetare som varit involverade innan arbetspasset är avslutat för genomgång av händelsen tillsammans.
- Utse kontaktansvarig för den drabbade.
- Upprätta vid behov polisanmälan.
- Vid allvarligt tillbud kontakta Arbetsmiljöverket.
- Skriv avvikelse.
- Arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan och AFA.
- Vid behov tillse att involverade medarbetare får det stöd som behövs, både i grupp och individuellt. Detta kan ske via till exempel Hälsan och Arbetslivet eller sjukhuskyrkan.

Hot mot verksamheten eller medarbetare ska alltid tas på allvar!!

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: VE Psykiatri

Innehållsansvar: Mattias Adielsson, (matad), Sektionsledare

Granskad av: Agata Paciorkiewicz-Piechalak, (agapa1),
Överläkare

Godkänd av: Sara Ekström, (sarek4), Verksamhetschef

Dokument-ID: SKAS9718-621466736-65

Version: 5.0

Giltig från: 2026-05-22

Giltig till: 2028-05-19